

Geten – en utvecklingshjälte eller en miljöbov?

Getter har genom tiderna haft flera olika betydelser bland olika folkslag, både som arbetsdjur och för dess kött, mjölk och skinn. I senare tid har intresset för getens kött, blivit allt större. Men det finns blandade åsikter om huruvida geten är en hjälte genom dess viktiga roll i utvecklingen av landsbygden i många delar av världen eller är en bov när det gäller förstörelse av miljön.

Geten som nyttodjur

Sedan en lång tid tillbaka har getter varit en viktig tillgång för människor i form av ett sällskap, arbete och för dess produkter såsom mjölk, kött och skinn. Geten är liten i storlek och kräver lite foder och utrymme jämfört med större lantbruksdjur, och den kan därför hittas både ute på landsbygden och inne i staden.

Om man följer getens och människans historia så kan man tydligt se att geten genom tiderna har varit en stor positiv faktor när det gäller utveckling av både landsbygd och stadsnära områden. Geten har varit både en näringskälla, inkomstkälla och framförallt i många sammanhang ett socialt medel och en viktig del i skapandet av en livsmedelsmarknad som gynnar invånarna i området.

Hur geten används skiljer sig mellan olika länder och kulturer, framförallt mycket påverkat av landets ekonomiska situation. I utvecklingsländer används geten främst som egen näringskälla för att föda den egna familjen, medan man i industriländer i större utsträckning använder sig av geten som inkomstkälla.

I vissa länder har geten också ett traditionellt värde, där den ingår i högtider och festligheter och är en viktig del av kulturen.

Geten i traditionellt firande i Schweiz. Foto:pixabay

Geten som miljöbov

Trots alla getens positiva egenskaper så finns det problem man måste vara medveten om när man föder upp dessa små idisslare.

I många länder föder man upp getter i så kallade extensiva system, som innebär att getterna mestadels lever vilt på stora landområden. En positiv aspekt med detta är att det krävs relativt lite arbete för att föda upp dem, samtidigt som ägarna får en bra inkomst när de säljer produkterna. En stor nackdel med denna typ av hållning är att getterna automatiskt blir en konkurrent till de vilda djuren, vad gäller foder, vatten och skydd. Detta kan leda till att vissa vilda arter, både djur och växter, riskerar att utrotas.

Ett annat problem som kan förekomma både i extensiv produktion, men även i intensiva produktionssystem där man håller getterna i paddockar, är att de förstör och förhindrar återväxt av vegetationen. Utöver det finns det också en stor risk för förorening av vattenkällor och tillväxt av ogräs, samtidigt som getter såsom andra idisslare släpper ut mycket koldioxid och metan som påverkar klimatet negativt.

I många länder har man med hjälp av bättre produktionssystem lyckats reda bot på många av dessa problem, men det återstår fortfarande många länder som har en del arbete framför sig.